

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เรื่อง การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. การอ่านเชิงวิเคราะห์
3. แบบฝึก
4. การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
5. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
6. การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
7. การหาดัชนีประสิทธิผล
8. ความพึงพอใจ
9. บริบทโรงเรียนบ้านเขมิ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. จุดมุ่งหมาย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุขและเป็นเครื่องมือในการ

แสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณีและเป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

2. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราว ในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจัยวรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แบบฝึกประกอบ

กิจกรรมแบบร่วมมือเทคนิค STAD ใช้สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

3. คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.1 อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทหรือกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอและมีมารยาทในการอ่าน

3.2 มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

3.3 เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสาร เล่าประสบการณ์ และพูดแนะนำหรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดูและพูด

3.4 สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

3.5 เข้าใจและสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันแสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทหรือกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คือ อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทหรือกรองง่าย ๆ ได้ ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

4. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา

ปีที่3 สาระการอ่าน

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.3	<p>1. อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว</p> <p>2. อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน</p>	<p>การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของคำ คำคล้องจอง ข้อความ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ที่ประกอบด้วยคำพื้นฐานเพิ่มจาก ป2 ไม่น้อยกว่า 1,200 คำ รวมทั้งคำที่เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น</p> <p>ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำที่มีตัวการ์นต์ - คำที่มี รร - คำที่มีพยัญชนะและสระไม่ออกเสียง - คำพ้อง - คำพิเศษอื่น ๆ เช่น คำที่ใช้ ๗ ฤ ฎา
	<p>3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน</p> <p>4. ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุเหตุผลประกอบ</p> <p>5. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - นิทานหรือเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นเรื่องเล่าสั้น ๆ - บทเพลงและบทร้อยกรอง - บทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น - ข่าวและเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันในท้องถิ่นและชุมชน
	<p>6. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน</p>	<p>การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	7. อ่านข้อเขียนเชิงอธิบายและปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะ	<p>การอ่านข้อเขียนเชิงอธิบาย และปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำแนะนำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน - ประกาศ ป้ายโฆษณา และคำขวัญ
	8. อธิบายความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ	การอ่านข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ
	9. มีมารยาทในการอ่าน	<p>มารยาทในการอ่าน เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น - ไม่เล่นกันขณะที่อ่าน - ไม่ทำลายหนังสือ - ไม่ควรแย่งอ่านหรือชะโงกหน้าไปอ่านขณะที่ผู้อื่นกำลังอ่าน

สรุปว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกใช้สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัดที่ใช้คือ ท.1.1 ป.3/3 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและใช้นิทานเป็นสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน

5. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้บรรลุผล ผู้สอนจะต้องศึกษาวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ออกความรู้เป็นผู้สนับสนุนเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน โดยดำเนินการดังนี้

1. เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนต้องเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น กิจกรรมการเรียนรู้แบบทดลอง แบบโครงงาน แบบสืบสวนสอบสวน แบบศูนย์การเรียนรู้ แบบอภิปราย แบบสำรวจ แบบร่วมมือ

2. คิดค้นเทคนิคเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถคิดค้น

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ และนำมาใช้อย่างเหมาะสมกับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้ความสามารถ ด้านเนื้อหา ความสนใจและวัยของผู้เรียน ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น เวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และชุมชน

3. การจัดกระบวนการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกนำมาใช้หรือปรับใช้โดยคำนึงถึงสภาพและลักษณะของนักเรียน เน้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้อย่างมีความสุข ดังนี้

3.1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเหมือนกันกับการทำงานในชีวิตจริง ใ้รู้วิธีแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ รู้วิธีวางแผนคิดวิเคราะห์ ประเมินผลการปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองและการฝึกเป็นผู้นำและผู้ตาม ลักษณะของโครงการเป็นเรื่องของการศึกษาค้นคว้า ทดลอง ตรวจสอบ สมมติฐาน โดยอาศัย การศึกษาวิเคราะห์ใช้ทักษะกระบวนการ

3.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เป็นวิธีการหรือพฤติกรรมที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ได้ผลงานความรู้สึกและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน ลักษณะของการสอนแบบนี้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียน เข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันช่วยให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น ผู้เรียนค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเองจนสามารถนำความรู้ ความเข้าใจจากการปฏิบัติงาน ไปใช้ในชีวิตประจำวันและอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข

3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิด มีวิธีการหลากหลายวิธีการหนึ่ง คือการใช้คำถาม การตั้งคำถาม โดยใช้หมวดความคิด 6 ใบ เป็นการใช้คำถามอย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมที่พัฒนาทักษะความคิดในการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนจะต้องใช้คำพูดและวิธีการต่าง ๆ กระตุ้นให้นักเรียนคิดลงมือปฏิบัติ ประเมิน ปรับปรุง แก้ไข พัฒนางานของตน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การอภิปราย การวิเคราะห์ การวิจารณ์ การค้นคว้าการทำโครงการเป็นต้น นอกจากนี้ผู้สอนยังต้องสอดแทรกคุณธรรมในกระบวนการคิดควบคู่ไปด้วย เช่นความรับผิดชอบ ความอดทน ความเพียรพยายามและควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ การวางแผนดำเนินชีวิตในอนาคต เพื่อให้ อยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ครู

ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะ โดยการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพในการใช้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน

3.5 การพัฒนาการเรียนรู้หลักการใช้ภาษา จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจธรรมชาติของภาษาและวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย เกิดความตระหนักว่าภาษามีความสำคัญและมีพลัง กิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้หลักการทางภาษาจำเป็นต้องจัดควบคุมและสัมพันธ์กับกิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทุกกิจกรรม

3.6 การพัฒนาการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นการเรียนรู้เรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยในยุคสมัยต่าง ๆ และเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในสุนทรียภาพของภาษาไทยเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต โดยปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน การจัดกิจกรรมจึงควรเน้นให้นักเรียนใช้ทักษะภาษาเพื่อเรียนรู้เนื้อหาสาระด้วยการอ่าน พิจารณา วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินค่าวรรณกรรมและวรรณคดีอย่างมีเหตุผล มีการนำเสนอความเข้าใจ ความซาบซึ้ง ข้อคิดและประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การรายงานการจัดแสดงการสร้างสรรค์วรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เป็นต้น ทั้งนี้จะเกิดผลทำให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นแนวทางในการผลิตผลงานเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

3.7 การพัฒนาการเรียนรู้ภูมิปัญญาทางภาษา ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิถีชีวิตและศิลปะการใช้ภาษาของคนในท้องถิ่น การจัดกิจกรรมจำเป็นต้องให้นักเรียนใช้ทักษะทางภาษาเพื่อการเรียนรู้ เช่น การสัมภาษณ์ รายงาน การทำโครงงาน การจัดแสดง เป็นต้น โรงเรียนและชุมชนจะต้องร่วมกันจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาทางภาษา

สรุปได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึก เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จนผู้เรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจจากการปฏิบัติงาน ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

6. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กันไป การบูรณาการหรือประสานประสานการวัดและประเมินผลกับการเรียนการสอนเข้าด้วยกันจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษา การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ด้านภาษาผู้ปฏิบัติต้องมีความเข้าใจหลักการของการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อเป็นพื้นฐานการดำเนินงาน ดังนี้

1. ทักษะทางภาษา ฟัง พูด อ่าน เขียน ดู มีความสำคัญเท่า ๆ กันและมีความเกี่ยวเนื่องกัน ความก้าวหน้าของทักษะหนึ่งจะมีผลต่อพัฒนาการทักษะอื่น ๆ

2. ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางภาษา เช่นเดียวกับทักษะการคิดและทักษะทางสังคม

3. ผู้เรียนต้องเรียนรู้การใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนอย่างถูกต้องด้วยการฝึกฝน มิใช่การเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาแต่อย่างเดียว การเรียนการใช้ภาษาที่ประกอบด้วยไวยากรณ์ การสะกดคำและเครื่องหมายต่าง ๆ จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเมื่อผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษาของตน

4. ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านขั้นตอนการพัฒนาทางภาษาเช่นเดียวกันแต่จะแตกต่างกันในจังหวะก้าวและวิธีการเรียนรู้

5. ภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด หลักสูตรที่ให้ความสำคัญ ให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของเชื้อชาติ วัฒนธรรม ภูมิหลังทางภาษาและความหลากหลายของภาษาจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้

การวัดและประเมินผลมีความจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้รู้ว่าผู้เรียนเกิดทักษะทางภาษาเพียงใด ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์เพื่อวัดและประเมินผลความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านที่แตกต่างจากการอ่านทั่วไป มีนักวิชาการได้ให้ความหมายการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์

รูประนีย์ นาคทรพ (2539 : 571-572) ได้ให้ความหมายโดยสรุปได้ว่าการอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ การแจกแจงส่วนประกอบต่าง ๆ ของหนังสือที่เราอ่านได้ครบถ้วนแล้วสรุปประเด็นที่เราเห็นว่าสำคัญไว้แล้วตีความ ข้อความให้เข้าใจกระจ่างชัด

กรมวิชาการ (2545 : 208-210) การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านหนังสือแต่ละเล่มอย่างละเอียดให้ได้ความครบถ้วน แล้วจึงแยกแยะให้ได้ว่าส่วนต่าง ๆ นั้นมีความหมายและความสำคัญอย่างไรบ้าง แต่ละด้านสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ อย่างไร แต่ละด้านสัมพันธ์กับ

ส่วนอื่น ๆ อย่างไร อาจวิเคราะห์องค์ประกอบของคำและวลี การใช้คำในประโยค วิเคราะห์
สำนวนภาษา จุดประสงค์ของผู้แต่ง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 3-4) ให้ความหมายว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์
หมายถึงความสามารถในการจำแนกแจกแจงองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งและหนึ่ง
และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของ
สิ่งที่เกิดขึ้น

บุญชม ศรีสะอาด (2549 : 39-42) ให้ความหมายว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็น
การอ่านอย่างละเอียดรอบคอบ แยกแยะความคิด แยกแยะประเด็นของสิ่งที่อ่านนำมาจัดลำดับ
ความสำคัญ นำไปสู่การสรุปของเรื่องที่อ่าน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่าการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านที่ผู้อ่าน
ต้องใช้สติปัญญาในการวิเคราะห์ แยกแยะ ในเรื่องที่อ่านเพื่อหาข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นหรือ
ข้อสรุปที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ โดยใช้ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งได้แก่
การตีความ การตั้งคำถาม การค้นหาความจริง การจำแนกแยกแยะและการหาความสัมพันธ์
เชิงเหตุผล เป็นต้น

2. ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์

กรมวิชาการ (2545 : 12-15) ได้กำหนดจุดเน้นของการเรียนการสอนในคู่มือ
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ว่าสิ่งที่มุ่งหวังในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทย คือความมุ่งหวังให้นักเรียนนำความรู้ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์
ได้จริง สื่อสารกับคนอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ครูต้องเปลี่ยนพฤติกรรม
การสอนด้วยการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนดมีองค์ประกอบที่
สำคัญ 3 ด้าน คือความรู้ทักษะกระบวนการและคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและฝึกให้ผู้เรียน
มีนิสัยใช้กระบวนการในการแสดงออกทุกด้าน การวิเคราะห์ วิจัย เป็นทักษะกระบวนการ
พื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งใน 9 ขั้นตอนคือ

1. ตระหนักในปัญหาและความจำเป็น
2. ทิศวิเคราะห์ วิจัย
3. สร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย
4. ประเมินและเลือกทางเลือก
5. กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ
6. ปฏิบัติด้วยความชื่นชม

7. ประเมินระหว่างปฏิบัติ
8. ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
9. ประเมินผลรวมเพื่อให้เกิดความภูมิใจ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 4-6) กล่าวว่า การคิดเชิงวิเคราะห์เป็น

พื้นฐานสำหรับการคิดในมิติอื่นๆต่อไปไม่ว่าจะเป็นการคิดเชิงกลยุทธ์ การคิดเชิงเปรียบเทียบ การคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิเคราะห์ช่วยให้เราเข้าใจข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง รู้ว่าอะไรเป็นอะไร ทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นพื้นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา การประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

จากความสำคัญดังกล่าวจะสรุปได้ว่าการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นสิ่งจำเป็นต่อบุคคลทุกระดับเนื่องจากการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นพื้นฐานของการคิดแบบอื่น ๆ ช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงที่เป็นพื้นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา การประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

3. หลักการอ่านเพื่อการวิเคราะห์

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545 : 50-51) กล่าวว่า การอ่านอย่างวิเคราะห์เป็นการอ่านที่ฝึกให้นักเรียนรู้จักอ่านหนังสืออย่างมีวิจารณญาณ รู้จักแยกแยะความเหมาะสมขององค์ประกอบในการเขียน ทั้งเนื้อหา รูปแบบ เข้าใจจุดประสงค์และทรรศนะของผู้เขียน รวมทั้งวินิจฉัยได้ว่าเรื่องนั้นควรอ่านหรือไม่ควรอ่านอย่างไร การฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ทำให้นักเรียนอ่านหนังสือเป็นและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักการอ่านเพื่อวิเคราะห์มีหลักปฏิบัติดังนี้

1. แยกแยะส่วนที่เป็นสาระสำคัญและส่วนขยายความ การเขียนหนังสือผู้เขียนจะแบ่งเป็น 2 ส่วนคือส่วนที่เป็นสาระสำคัญและส่วนขยาย ซึ่งอาจจะเป็นการอธิบายหรือยกตัวอย่างประกอบ การอ่านอย่างวิเคราะห์นั้นผู้อ่านจะต้องค้นหาส่วนที่เป็นสาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอเพื่อจะได้เข้าใจจุดประสงค์ที่แท้จริงของผู้เขียน

2. แยกแยะส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น ในงานเขียนต่างๆ นั้นนอกจากผู้เขียนจะนำเสนอข้อมูลส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงแล้ว บางครั้งผู้เขียนอาจสอดแทรกข้อคิดเห็นเพื่อแสดงมุมมอง ทรรศนะส่วนตัว อันจะทำให้งานเขียนน่าสนใจและน่าอ่านยิ่งขึ้น แต่ในข้อคิดเห็นนั้น ๆ อาจแฝงไว้ด้วยค่านิยมส่วนตัว ความเชื่อหรืออคติต่าง ๆ ของผู้เขียน ซึ่งผู้อ่านจะต้องพิจารณาว่าความคิดเห็นของผู้เขียนตั้งอยู่บนเหตุผลที่ถูกต้องหรือไม่ ควรเห็นด้วยกับ

ผู้เขียนหรือไม่ การอ่านประเภทนี้จึงต้องอาศัยประสบการณ์ในการอ่านเป็นอย่างมาก
 การอ่านอย่างวิเคราะห์เป็นการอ่านที่ฝึกให้นักเรียนรู้จักแยกแยะเนื้อหา รูปแบบ
 จุดประสงค์และจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น

4. องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 26-30) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการ
 คิดวิเคราะห์ออกเป็น 4 ประการ คือ

1. ความสามารถในการตีความ เราไม่สามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ได้หากไม่
 เริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจข้อมูลปรากฏ เริ่มแรกจึงต้องพิจารณาข้อมูลที่ได้รับว่าจะอะไรเป็น
 อะไรด้วยการตีความ การตีความหมายถึงการพยายามทำความเข้าใจและให้เหตุผลแก่สิ่งที่เรา
 ต้องการจะวิเคราะห์เพื่อแปลความหมายที่ไม่ปรากฏโดยตรงของสิ่งนั้น เป็นการสร้างความ
 เข้าใจต่อสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์โดยสิ่งนั้นไม่ได้ปรากฏโดยตรง คือข้อมูลไม่ได้บอกโดยตรงซึ่ง
 เกณฑ์ที่แต่ละคนใช้เป็นมาตรฐานในการตัดสินหรือตีความนั้นย่อมแตกต่างกันออกไปตาม
 ความรู้ ประสบการณ์และค่านิยมของแต่ละคน เช่นการตีความจากความรู้ การตีความจาก
 ประสบการณ์ การตีความจากข้อเขียน

2. ความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ เราจะคิดวิเคราะห์ได้ดีนั้นจะต้องมี
 ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องนั้น เพราะความรู้จะช่วยในการกำหนดขอบเขตของการ
 วิเคราะห์ แจกแจงและจำแนกได้ว่าเรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับอะไร มีองค์ประกอบย่อยๆ อะไรบ้าง
 มีกี่หมวดหมู่จัดลำดับความสำคัญอย่างไรและรู้ว่าอะไรเป็นสาเหตุก่อให้เกิดอะไร การวิเคราะห์
 ของเราในเรื่องนั้นจะไม่สมเหตุสมผลหากเราไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องนั้น เราจำเป็นต้องใช้
 ความรู้ที่เกี่ยวข้องมาเป็นองค์ประกอบในการคิด ถ้าเราขาดความรู้ เราอาจไม่สามารถวิเคราะห์
 หาเหตุผลได้ว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

3. ความช่างสังเกต ช่างสงสัยและช่างถาม นักคิดเชิงวิเคราะห์จะต้องมีองค์
 ประกอบทั้งสามนี้รวมด้วยคือ ต้องเป็นคนช่างสังเกต สามารถค้นพบความผิดปกติท่ามกลาง
 สิ่งที่อยู่ผิวเผินแล้วไม่มีอะไรเกิดขึ้น ต้องเป็นคนช่างสงสัย เมื่อเห็นความผิดปกติไม่
 ละเลยไป แต่จะหยุดพิจารณา ขบคิด ไตร่ตรองและต้องเป็นคนช่างถาม ชอบตั้งคำถามกับ
 ตัวเองและคนรอบๆ ข้างเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การคิดต่อเกี่ยวกับเรื่องนั้น การตั้ง
 คำถามจะนำไปสู่การสืบค้นความจริงและเกิดความชัดเจนในประเด็นที่ต้องการวิเคราะห์
 ขอบเขตคำถามที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ จะยึดหลักการตั้งคำถามโดยใช้หลัก 4 W 1 H
 คือใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why) อย่างไร

(How) คำถามเหล่านี้อาจไม่จำเป็นต้องใช้ทุกข้อ เพราะการตั้งคำถามมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจน ครอบคลุมและตรงประเด็นที่เราต้องการสืบค้น

4. ความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล นักคิดเชิงวิเคราะห์จะต้องมีความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล สามารถค้นหาคำตอบได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุให้เกิดสิ่งนี้เรื่องนั้นเชื่อมโยงกับเรื่องนี้อย่างไรเมื่อเกิดเรื่องนี้ จะส่งผลกระทบต่ออย่างไร สาเหตุที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์นี้ องค์ประกอบใดบ้างที่นำไปสู่สิ่งนั้น วิธีการ ขั้นตอนทำให้เกิดสิ่งนี้ สิ่งนี้ประกอบด้วยอะไรบ้าง แนวทางแก้ไขปัญหามีอะไรบ้าง ถ้าทำเช่นนี้ จะเกิดอะไรขึ้นในอนาคตและคำถามอื่นๆ ที่มุ่งหมายทางออกแรงทางสมองให้ต้องขบคิดอย่างมีเหตุมีผลเชื่อมโยงกับเรื่องที่เกิดขึ้น นักคิดเชิงวิเคราะห์จึงต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้เหตุผล จำแนกแยกแยะได้ว่าสิ่งใดเป็นความจริง สิ่งใดเป็นความเท็จ สิ่งใดมีองค์ประกอบในรายละเอียด เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไรทำให้มองเห็นความซับซ้อนที่อยู่ภายใน รู้ว่าแต่ละสิ่งจัดเรียงลำดับกันอย่างไร รู้เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการกระทำ รู้อารมณ์ ความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่เบื้องหลังสีหน้า และการแสดงออก

สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 16-17) กล่าวว่าการคิดวิเคราะห์ มีองค์ประกอบสำคัญ

3 ประการดังนี้

1. สิ่งที่กำหนดให้ เป็นสิ่งสำเร็จรูปที่กำหนดให้วิเคราะห์ เช่น วัตถุประสงค์ของเรื่องราว เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

2. หลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจจะเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน เป็นต้น

3. การค้นหาความจริงหรือความสำคัญ เป็นการพิจารณาส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ตามหลักการหรือกฎเกณฑ์ แล้วทำการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุป องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์คือ ความสามารถในการตีความ ความรู้ความ

เข้าใจในการวิเคราะห์ การหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเพื่อนำไปสู่การสรุป

5. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์

นักการศึกษาได้กล่าวถึงทฤษฎีที่สอนการอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 131) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสอนอ่าน

เชิงวิเคราะห์ ดังนี้

1. ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความและประสบการณ์เดิม ซึ่งเป็นทฤษฎีความเข้าใจของสาร์ เมื่อผู้อ่านรับสารแล้วโยงเข้าสู่ประสบการณ์เดิม เพื่อเปรียบเทียบและตัดสินใจจะยอมรับข้อมูลหรือไม่ ถ้ายอมรับก็จะเก็บข้อมูลไว้ในสมองเป็นความรู้ใหม่เพื่อนำไปใช้ประโยชน์

2. ทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อความสาร เน้นองค์ประกอบย่อยของประโยค ผู้อ่านจะต้องวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาและชนิดของคำเพื่อให้เข้าใจความหมายได้ถูกต้อง เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2537 : 23) กล่าวถึง ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์และจิตวิทยา ซึ่งมีเป้าหมายของการสอนอ่านที่ต้องการให้ผู้อ่านมีความสามารถในการอ่าน ทายละเอียดและสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน โดยการสอนผสมผสานกันระหว่างทฤษฎีทางภาษาศาสตร์และทฤษฎีทางจิตวิทยา

จากทฤษฎีการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ให้นักการศึกษาเสนอไว้ทฤษฎีแบบต่าง ๆ ดังที่กล่าวข้างต้นสามารถเป็นแนวทางในการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้

6. วิธีสอนอ่านเชิงวิเคราะห์

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 135-136) ได้เสนอรูปแบบการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ดังนี้

1. วิธีสอนอ่านโดยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญแล้วร่วมกันอภิปรายพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่อง

2. วิธีการสอนอ่านโดยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการแนะนำให้นักเรียนรู้จักคำศัพท์ที่สำคัญ เพื่อให้นักเรียนรู้จักความหมายของคำและนำไปใช้ได้ถูกต้อง แล้วจึงอ่านเรื่อง

3. วิธีสอนอ่านโดยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้รู้จักโครงสร้างของประโยคชนิดและหน้าที่ของคำในประโยคก่อนอ่านเรื่อง

กรมวิฑากการ (2546 : 21) ได้เสนอขั้นตอนการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 รวบรวมข้อมูล (รับรู้เรื่องราวและเข้าใจความหมายของการสังเกต สนทนา ซักถามเล่าเรื่อง บริบท ทำทางจากข่าวสารข้อมูลในหนังสือพิมพ์)
2. ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ (คิดวิเคราะห์ จำแนกและจับใจความสำคัญของเรื่องได้ว่า ใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร และผลเป็นอย่างไร)
3. ขั้นที่ 3 สรุป (สังเคราะห์ข้อมูลแล้ว สรุปความน่าจะเป็น ความน่าเชื่อถือ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม หาหลักฐานประกอบการตัดสินใจ)

4. ขั้นที่ 4 ประยุกต์และนำไปใช้ นำผลการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง เลือกอย่างเหมาะสม แล้วนำไปใช้

จุฑามาศ เจริญธรรม และคณะ (2546 : 34) ได้เสนอขั้นตอนการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูล รับรู้เรื่องราวและเข้าใจความหมายจากการสังเกตสนทนาซักถาม เล่าเรื่อง บริบท ท่าทาง จากข่าวสาร ข้อมูล อ่านอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบและพิจารณาหาเหตุผลประกอบ

2. วิเคราะห์ จำแนก จับใจความสำคัญของเรื่องได้ว่า ใครทำอะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไรและเหตุผลเป็นอย่างไร อ่านหนังสืออื่น ๆ ประกอบเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องก่อนจะประเมินค่า

3. สรุป สังเคราะห์ข้อมูลแล้วสรุปประเมินความน่าจะเป็นน่าเชื่อถือ สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 19) กล่าวว่า การสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดสิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อจะใช้วิเคราะห์ เช่น เหตุการณ์จากข่าว ของจริง หรือสื่อเทคโนโลยี เป็นต้น

2. กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุหรือความสำคัญ เช่น บทความนี้ต้องการสื่อหรือบอกอะไรที่สำคัญ

3. กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดข้อกำหนด สำหรับแยกส่วนประกอบที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนหรือความต่างกัน หลักเกณฑ์หาลักษณะและความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ซึ่งอาจเป็นความสัมพันธ์คล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน

4. พิจารณาแยกแยะ เป็นการพินิจวิเคราะห์ ทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดออกเป็นส่วนย่อย ๆ อาจใช้เทคนิคคำถาม ที่ประกอบด้วย ใคร(Who) ทำอะไร(What) ที่ไหน(Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why)

5. สรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญ เพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบหรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้

สรุปได้ว่าการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการสอนที่เป็นลำดับขั้น โดยการเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้บูรณาการรูปแบบและวิธีการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้ ศึกษาเนื้อหาตามกิจกรรมที่กำหนดแล้วปฏิบัติตามกิจกรรม ฝึกเขียนแผนภาพความคิดเพื่อฝึกรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการอ่าน ฝึกคิดวิเคราะห์ จำแนกและจับใจความของเรื่องที่อ่าน ว่า ใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไรและผลเป็นอย่างไร

แบบฝึก

1. ความหมายของแบบฝึก

สมศักดิ์ สินธุรเวชญ์ (2531 : 106) กล่าวว่า แบบฝึก (Drill and Approach) คือการจัดประสบการณ์การฝึกหัด เพื่อให้ผู้เรียนทำตัวอย่าง แล้วให้ผู้เรียนทำตาม และฝึกหัดเรื่อยไปจนกระทั่งจำ และทำได้โดยอัตโนมัติ

อนงค์ศิริ วิชาลัย (2536 : 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่าเป็นวิธีสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือการให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกมาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้นเพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2537 : 74-79) ได้กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมความเข้าใจ และเสริมเพิ่มเติมเนื้อหาส่วนที่ช่วยให้นักเรียนได้ปฏิบัติและนำเอาความรู้ไปใช้ได้อย่างแม่นยำ ถูกต้อง คล่องแคล่ว

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า แบบฝึกเป็นกิจกรรมหรืองานหรือประสบการณ์ที่ครูจัดขึ้น ให้นักเรียนได้ฝึกหัดกระทำ เพื่อทบทวน ฝึกฝน ฝึกหัดทำ ทบทวนความรู้ต่างๆ ที่เรียนมาแล้วให้เกิด ความจำ ความชำนาญ จนสามารถนำไปปฏิบัติและใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

2. ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

สมชัย ไชยกุล (2526 : 14-15) ได้ เสนอลักษณะที่ดีของแบบฝึก ไว้ดังนี้

1. ควรสร้างขึ้นเพื่อฝึกสิ่งที่จะสอน มิใช่ทดสอบว่านักเรียนมีความรู้อะไรบ้าง
2. ควรเกี่ยวกับโครงสร้างเฉพาะสิ่งที่จะสอนอย่างเดียว
3. สิ่งที่จะฝึกเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นกันอยู่แล้ว

4. ควรเป็นข้อความสั้นๆ
5. ไม่ควรใช้คำศัพท์มากเกินไป
6. ต้องออกเสียงทุกแบบฝึก ก่อนนำไปอ่านหรือเขียน
7. ควรเป็นแบบฝึกที่กระตุ้นให้เกิดการสนองตอบสิ่งที่ฟังปรารภ
8. แต่ละแบบฝึกควรออกเสียงให้มากที่สุด
9. ควรใช้คำสัมผัสคล้องจอง

จันทร์ชัย มหาโพธิ์ (2535 : 20) กล่าวว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดีควรประกอบด้วย

1. มีเนื้อหาที่ตรงกับจุดประสงค์
2. กิจกรรมเหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของเด็ก
3. มีภาพประกอบ มีการวางแบบฟอร์มที่ดี
4. ใช้เวลาที่เหมาะสมในการฝึกเขียน
5. ทำทายความสามารถของผู้เรียนและสามารถนำไปฝึกด้วยตนเองได้
6. เป็นสิ่งที่น่าสนใจและทำทายให้แสดงความสามารถ

กรมวิชาการ (2545 : 146) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของเด็ก
3. มีคำชี้แจงสั้นๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม
5. มีสิ่งที่น่าสนใจและทำทายให้แสดงความสามารถ
6. ควรมีข้อเสนอแนะในการใช้
7. มีให้เลือกทั้งแบบตอบอย่างจำกัด และตอบอย่างเสรี
8. ถ้าเป็นแบบฝึกที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองแบบฝึกนั้นควรมีหลาย

รูปแบบและให้ความหมายแก่ผู้ฝึกทำด้วย

9. ควรใช้สำนวนภาษาต่างๆ ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุก

10. ปลุกความสนใจและใช้หลักจิตวิทยา

ดังที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดี คือ แบบฝึกที่เรียงลำดับจากง่ายไปหายากมีภาพประกอบสวยงาม มีรูปแบบน่าสนใจ หลายรูปแบบ โดยอาศัยหลักจิตวิทยาในการจัดกิจกรรมและใช้แบบฝึกให้เกิดความสนุกสนาน ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัย มีคำสั้น คำชี้แจงสั้นๆ ชัดเจน เข้าใจง่าย มีตัวอย่างประกอบและทันสมัยอยู่เสมอ

3. ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2538 : 53) กล่าวถึงประโยชน์ ของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระของครู
2. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการใช้ภาษาให้ดีขึ้น
3. ช่วยในเรื่องแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในด้าน

จิตใจมากขึ้น

4. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน
5. เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว
6. ช่วยให้เด็กสามารถทบทวนได้ด้วยตนเอง
7. ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาต่างๆ ของนักเรียน ได้ชัดเจน
8. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนได้เต็มที่ นอกเหนือจากที่เรียนในบทเรียน
9. ช่วยให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง
10. ช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อหลักภาษาไทย

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 147) ได้ระบุถึงประโยชน์ของแบบฝึกเสริมทักษะ ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มเติมเสริมหนังสือเรียน
2. ช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องอาศัยการส่งเสริมและ

ความเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย

3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะการที่ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จ

4. แบบฝึกช่วยเสริมทักษะทางภาษาคงทน
5. การให้นักเรียนทำแบบฝึกช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของนักเรียนได้ชัดเจนซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันที่
6. แบบฝึกหัดที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดแรงงานและ

เวลา ในการเตรียมการสร้างแบบฝึก นักเรียนไม่ต้องเสียเวลาในการคัดลอกแบบฝึกทำให้มีเวลาและ โอกาสได้ฝึกฝนมากขึ้น

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพช่วยทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการฝึกทักษะ เปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครู ทำให้ครูประหยัดเวลา

และแรงงาน ทำให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามความสามารถ มีความมั่นใจในการเรียน ช่วยลดความเครียด ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานในขณะที่เรียน

4. ขั้นตอนการสร้างแบบฝึก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 145-146) กล่าวถึงขั้นตอนการ

สร้างแบบฝึกเสริมทักษะ ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเป็นไปได้ควรศึกษาความต่อเนื่องของปัญหาในทุกระดับชั้น

2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหา ออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อย ๆ เพื่อสร้างเป็นแบบฝึก

3. พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้แบบฝึก เช่นจะนำแบบฝึกไปใช้อย่างไร ในแต่ละชุดจะประกอบด้วยอะไรบ้าง

4. สร้างแบบทดสอบ ซึ่งมีแบบทดสอบเชิงสำรวจ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยความบกพร่อง แบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่องเฉพาะตอน แบบทดสอบที่สร้างขึ้นจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา หรือทักษะที่วิเคราะห์ไว้ในข้อ 2

5. สร้างบัตรฝึกหัด เพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อยแต่ละทักษะ ในแต่ละบัตรมีคำถามให้นักเรียนตอบ การกำหนดรูปแบบ ขนาดของบัตรพิจารณาตามความเหมาะสม

6. สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบ หรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง การสร้างบัตรอ้างอิงนี้ อาจทำเพิ่มเติมเมื่อนำบัตรฝึกหัดไปทดลองใช้แล้ว

7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อบันทึกผลการทดสอบ หรือผลการเรียน โดยจัดทำเป็นตอนเป็นเรื่องเพื่อให้เห็นความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบความก้าวหน้า

8. นำแบบฝึกไปทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่องคุณภาพแบบฝึกและคุณภาพของแบบทดสอบ

9. ปรับปรุงข้อบกพร่องเกี่ยวกับขนาดของตัวหนังสือ ข้อคำถามบางข้อที่ยังไม่ชัดเจน

10. รวบรวมเป็นชุดจัดทำ คำชี้แจง คู่มือการใช้ สารบัญ เพื่อประโยชน์ต่อไป

5. หลักในการฝึกทักษะ

พรณี ชูชัย (2538 : 19) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกที่ได้นอกจากจะคำนึงถึงหลักในการสร้างและหลักในการฝึกแล้ว จะต้องอาศัยหลักสำคัญตามทฤษฎีการเรียนรู้ ประกอบด้วยดังต่อไปนี้

1. ความใกล้ชิด คือ ถ้าให้สิ่งเร้าและการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน จะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน

2. การฝึกหัด คือ ถ้าให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำ ๆ กัน เพื่อช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจที่แม่นยำ

3. กฎแห่งผล คือการเรียนรู้ได้ทราบถึงผลการทำงานของตนด้วยการเฉลยคำตอบให้ จะช่วยให้ผู้เรียนทราบข้อบกพร่อง เพื่อปรับแก้ไข และเป็น การสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน

4. การจูงใจ คือ การจัดทำแบบฝึกให้เรียงลำดับ จากแบบฝึกง่ายและสั้นไปสู่เรื่องที่ยากและยาวขึ้น ควรมีภาพประกอบ และมีหลากหลายรูปแบบ
กรมวิชาการ (2546 : 40) ได้เสนอแนวคิดเพื่อกำหนดกิจกรรมในแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. นักเรียนรู้จากประสบการณ์เดิม ไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนด
2. นักเรียนอ่านคำตอบและรู้ความหมายของคำพร้อมกัน
3. นักเรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติ
4. นักเรียนตรวจสอบการปฏิบัติด้วยตนเอง
5. นักเรียนพบคำซ้ำ ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ

จากแนวคิดดังกล่าวจึงได้กำหนดกิจกรรมในแบบฝึกทักษะดังนี้

1. เลือกคำจากประมวลคำ
2. เลือกคำที่นักเรียนพบและใช้ในชีวิตประจำวัน
3. เลือกฝึกคำง่ายก่อน
4. ใช้ภาพให้ความรู้ของคำ

5. นำความหมายของคำจากพจนานุกรมมาปรับเป็นภาษาง่าย ๆ เหมาะสมกับ
ผู้เรียนในระดับชั้นนั้น ๆ

6. ใช้คำคล้องจองฝึกการอ่าน และบอกความหมายของคำ
7. ใช้ปริศนาคำทาย ปริศนาอักษรไขว้
8. ฝึกต่อคำ หรือเติมคำ เพื่อให้ได้คำใหม่

9. ให้อ่านคำ เขียนคำด้วยตนเอง

9.1 อ่านคำได้ภาพ

9.2 อ่านจากการโยงคำ

9.3 อ่านจากการเลือกคำ

9.4 อ่านจากการเติมคำ

9.5 อ่านจากการต่อคำ

9.6 อ่านจากคำคล้องจอง

9.7 อ่านจากบทหรือกรอง

9.8 อ่านรู้ความหมายของคำด้วยตนเอง

9.9 อ่านจากภาพ

9.10 การจับคู่คำกับความหมาย

9.11 ปริศนาอักษรไขว้

9.12 ปริศนาคำทาย

10. มีเฉลยด้วยข้อความหรือภาพ

11. กิจกรรมเน้นจากรูปแบบง่ายไปหายาก ได้รับความสนใจ มีความหลากหลาย

ไม่ใช่วิธีการเดิมในเรื่องเดียวกัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แบบฝึกมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ ครูจำเป็นต้องศึกษาเทคนิคในการสร้างเพื่อให้ได้แบบฝึกที่ดีและศึกษาวิธีการขั้นตอนในการใช้แบบฝึก อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ

รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีวิธีดำเนินการหลัก ๆ ซึ่งได้แก่ การจัดกลุ่ม การศึกษาเนื้อหาสาระ การทดสอบ การคิดคะแนนและระบบการให้รางวัลแตกต่างกันออกไปเพื่อสนองวัตถุประสงค์เฉพาะ แต่ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดต่างก็ใช้หลักการเดียวกันคือหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการ คือ ทุกรูปแบบต่างก็มีกระบวนการเรียนรู้ที่พึ่งพาและเกื้อกูลกัน สมาชิกกลุ่มมีการปรึกษาหารือ

และปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด สมาชิกทุกคนมีบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ สมาชิกต้องใช้ทักษะการทำงานกลุ่มและการสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงานหรือการเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงานร่วมกัน และมีวัตถุประสงค์มุ่งไปในทิศทางเดียวกันคือเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ศึกษาอย่างมากที่สุด โดยอาศัยการร่วมมือกัน ช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน ความแตกต่างของรูปแบบแต่ละรูปแบบจะอยู่ที่เทคนิคในการศึกษาเนื้อหาสาระ และวิธีการเสริมแรง และการให้รางวัลเป็นประการสำคัญ (ทิสนา เขมมณี. 2550 : 105)

รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่นิยมใช้ทั่วไปในปัจจุบัน มีหลายเทคนิคดังนี้
(อรนุช ลิมตศิริ.1-8)

1. Student Teams Achievement Divisions (STAD) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดย สลาวิน (Slavin) และคณะ การเรียนแบบนี้แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณกลุ่มละ 4 คน แต่ละกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันประกอบด้วยนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูกำหนดบทเรียนและงานของกลุ่มไว้ ครูสอนบทเรียนให้นักเรียนทั้งชั้นแล้วให้กลุ่มทำงานตามกำหนด นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน เด็กเก่งช่วยและตรวจงานของเพื่อนให้ถูกต้องก่อนนำส่งครู มีการทดสอบรายบุคคล นำคะแนนเฉลี่ยของทุกคนเป็นคะแนนกลุ่ม ครูจัดลำดับคะแนนทุกกลุ่มปิดประกาศให้ทุกคนทราบเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ง่ายที่สุด และใช้กันแพร่หลายที่สุด เหมาะสำหรับผู้สอนที่ยังไม่เคยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือมาก่อนและเหมาะสำหรับการสอนอ่านจับใจความ การอ่านเชิงวิเคราะห์และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2. Teams-Game-Tournament (TGT) การเรียนแบบนี้พัฒนาโดย สลาวิน (Slavin) และคณะ จากแบบ Student Team Learning (STL) เพื่อให้เหมาะกับลักษณะวิชาทั่วไปและทุกระดับการศึกษา วิธีนี้จัดกลุ่มเช่นเดียวกับ STAD หลังจากครูสอนบทเรียนแต่ละบทแล้วกลุ่มต้องเตรียมสมาชิกทุกคนในกลุ่มให้พร้อมสำหรับการแข่งขันตอบคำถามที่ครูจะถามในวันต่อไปโดยมีการช่วยสอนและถามกันในกลุ่มตามเนื้อหาในเอกสารที่ครูแจกให้ โดยปกติการแข่งขันจะมีสัปดาห์ละครั้ง ประกอบด้วยคำถามสั้น ๆ เกี่ยวกับบทเรียนที่ครูแจกไปแล้วและปรากฏในเอกสารใช้เวลาแข่งขันครั้งละประมาณ 45 นาที ในการแข่งขันครูจะจัดให้นักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับเดียวกันแข่งขันกัน โดยให้นักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุด 3 คนแรก ในการแข่งขันครั้งก่อนได้แข่งขันก่อน และคนที่ได้คะแนนรองลงไปแข่งขันกันชุดละ 3 คน ตามลำดับคะแนนที่สมาชิกในแต่ละกลุ่มทำได้จะนำมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม เมื่อเสร็จการแข่งขันแต่

ละครึ่ง ครูจะออกจูลสารประจำห้อง ลงประกาศชมเชยผู้ที่ทำคะแนนได้สูงสุดและกลุ่มที่ทำคะแนนได้มากที่สุดเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนในจุดประสงค์ที่ต้องการให้กลุ่มผู้เรียนได้ศึกษาประเด็นหรือปัญหาที่มีคำตอบถูกต้องเพียงคำตอบเดียวหรือคำตอบที่มีความถูกต้องชัดเจน เช่นการคำนวณคณิตศาสตร์ การใช้ภาษา ภูมิศาสตร์ และทักษะการใช้แผนที่ และความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์

3. Teams Assisted Individualization (TAI) การเรียนแบบนี้นำรูปแบบการเรียนของ STAD และ TGT มาปรับเข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาให้เหมาะกับวิชาคณิตศาสตร์ ใช้สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 มีสมาชิก 4 คน มีระดับความรู้ต่างกัน ครูเรียกนักเรียนที่มีระดับความรู้เดียวกันของแต่ละกลุ่มมาสอนความยากง่ายของเนื้อหาวิชาที่สอนจะแตกต่างกัน เด็กกลับไปยังกลุ่มของตนและต่างคนต่างก็ทำงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย ครูจะทดสอบเด็ก ใช้ข้อสอบแตกต่างกันในแต่ละสัปดาห์ ทุกคนสอบข้อสอบโดยไม่มีการช่วยเหลือกัน ครูนับจำนวนบทเรียนที่นักเรียนแต่ละกลุ่มทำได้ กลุ่มใดทำได้มากกว่าเกณฑ์ที่ครูกำหนด กลุ่มนั้นจะได้รับรางวัลและเพิ่มคะแนนเป็นพิเศษให้กับกลุ่มที่ทำแบบฝึกหัดได้ถูกทุกข้อ

4. Cooperative Integrated Reading and Composition (CIRC) การเรียนแบบนี้พัฒนาโดย สตีเวน (Steven) ส่วนใหญ่ใช้สำหรับวิชาอ่านเขียน และทักษะอื่นทางภาษา สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-5 แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 4 คน ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน กลุ่มละ 2 คน จับคู่กัน ครูแยกสอนทีละกลุ่ม ขณะที่ครูสอนกลุ่มหนึ่ง กลุ่มที่เหลือจะจับคู่ทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ เช่นอ่านให้เพื่อนฟัง ทำนายว่าเรื่องที่อ่านจะจบลงอย่างไร เล่าเรื่องย่อให้เพื่อนฟัง ตอบคำถามท้ายบท ฝึกจดจำและสะกดคำ ค้นหาความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏในเรื่อง จากนั้นให้เด็กเก่งและเด็กอ่อนจับคู่กันทำงาน กิจกรรมที่ทำมักเป็นสรุปจุดสำคัญของเรื่อง ฝึกอ่านเพื่อความเข้าใจ จัดทำโครงร่างของเรียงความ เขียนเรียงความและทบทวนเรียงความหรือเรื่องที่เขียน เพื่อปิดประกาศหน้าหรือในห้องเรียน เด็กจะเรียนตามแผนการสอนที่กำหนดให้ แล้วฝึกปฏิบัติทดลองสอบก่อนทดสอบจริง เด็กจะไม่ทำการทดสอบจนกว่าทั้งสองจะประเมินกันแล้วว่าพร้อมจะสอบ เด็กผู้ใดทำคะแนนเฉลี่ยทั้งการอ่านและการเขียนได้สูงกว่าเกณฑ์ที่ครูกำหนดได้รับการประกาศชมเชย

5. Jigsaw I การเรียนแบบนี้พัฒนาโดย เอลเลียอท (Elliot) ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 กลุ่มหนึ่งจะนักเรียน 6 คน ระดับความรู้ต่างกัน สมาชิกแต่ละคนไปเรียนร่วมกับสมาชิกกลุ่มอื่นในหัวข้อที่ต่างกันแล้วทุกคนกลับกลุ่มของตนเพื่อสอนเพื่อนในสิ่ง

ที่ตนได้ไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่น การประเมินผลเป็นรายบุคคลรวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

6. Jigsaw II การเรียนแบบนี้พัฒนาโดย สลาวิน (Slavin) ผสมผสานของ Jigsaw I และ STAD ใช้กับขั้นตอนของการศึกษาค้นสังคมหรือวิชาอื่นที่ต้องเรียนจากเนื้อหาในหนังสือ มีสมาชิก 4-5 คน นักเรียนทุกคนเรียนบทเรียนเดียวกัน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มให้ความสนใจในหัวข้อย่อยในบทเรียนต่างกัน ใครที่สนใจหัวข้อเดียวกันจะไปประชุม คั่นคว้าอภิปรายแล้วกลับมาที่กลุ่มเดิมของตน เพื่อสอนเพื่อนในเรื่องที่ตนไปประชุมกับสมาชิกของกลุ่มอื่นมาจบบทเรียนมีการทดสอบ ผลของคะแนนกลุ่มที่พัฒนาขึ้นได้ตามมาตรฐานที่กำหนดจะได้รับรางวัล

7. Learning Together (LT) การเรียนแบบนี้พัฒนาโดย Johnson and Johnson วิธีนี้สมาชิกในกลุ่มมี 4-5 คน ระดับความรู้ต่างกัน ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 ครูทำการสอนทั้งชั้น เด็กแต่ละกลุ่มทำงานตามที่ครูมอบหมาย คะแนนของกลุ่มพิจารณาจากผลงานของกลุ่ม สมาชิกกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีความรับผิดชอบในตัวเองต่องานที่ได้รับมอบหมาย สมาชิกกลุ่มมีทักษะในการทำงานกลุ่ม ครูสอนทักษะการทำงานกลุ่มและประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียน

8. Group Investigation (GI) การเรียนแบบนี้สมาชิกในกลุ่มมี 2 – 6 คน เป็นวิธีเรียนที่ผู้เรียนจะทำงานกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยใช้การสืบค้นแบบร่วมมือกัน เพื่อการอภิปรายเป็นกลุ่ม รวมทั้งวางแผนและโครงการต่าง ๆ ผู้เรียนจะแบ่งกลุ่มกันเอง เมื่อได้หัวข้อแล้วก็จะแบ่งงานเป็นรายบุคคล แล้วนำมารวมกันเป็นรายกลุ่ม จากนั้นกลุ่มก็จะเสนอผลงานแก่เพื่อนร่วมห้องถึงสิ่งที่ได้ค้นพบ เหมาะสำหรับการสืบค้นความรู้หรือแก้ปัญหาเพื่อหาคำตอบในประเด็นหรือหัวข้อที่สนใจเช่นการเรียนในวิชาชีพวิทยาหรือสิ่งแวดล้อม

รูปแบบการเรียนรู้ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นการเรียนแบบร่วมมือที่ได้รับการพัฒนาเป็นหลายรูปแบบโดยมีเทคนิคย่อย ๆ ที่แตกต่างกันออกไปแต่ยังคงลักษณะสำคัญร่วมกัน คือ การแบ่งกลุ่มเพื่อให้ทุกคนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจบทเรียน จากนั้นจึงมีการตรวจสอบรายบุคคลซึ่งรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือแต่ละรูปแบบ ครูผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับวิชา ระดับชั้น นักเรียน ตลอดจนเนื้อหาซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนเป็นอย่างมากและในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions : STAD) มาพัฒนาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions : STAD)

การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นกระบวนการกลุ่มที่นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกันเพื่อให้สามารถเรียนตามเป้าหมายที่วางไว้ นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ไว้ดังนี้

1. ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

สุนทรีย์ คนเที่ยง (2544 : 6-8) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการเปรียบเทียบผลงานกลุ่ม และความสำเร็จของกลุ่มรวมทั้งของสมาชิกทุกคน หัวใจของการเรียนรู้แบบ STAD มี 3 ประการคือ

1. ความรับผิดชอบรายบุคคล (Individual Accountability) คือสมาชิกทุกคนต้องเข้าใจว่าจะเนนจากการทดสอบรายบุคคลจะต้องนำไปเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม
2. โอกาสความสำเร็จที่เท่าเทียมกัน (Equal Opportunities for Success) หมายถึงสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีโอกาสที่จะทำให้ดีที่สุดและประสบความสำเร็จ
3. รางวัลของกลุ่ม (Team Rewards) ซึ่งได้รับเมื่อกลุ่มทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ภายในเวลาที่กำหนดสำเร็จอย่างเท่าเทียมกันการช่วยเหลือของสมาชิกทุกคนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ

วัชรรา เล่าเรียนดี (2554 : 163) กล่าวว่า เทคนิคแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดกลุ่มผู้เรียนที่มีสมาชิกกลุ่มละ 4-6 คน โดยลดทั้งความสามารถทางการเรียนและเพศ โดยที่ครูจะทำการสอนหรือเสนอเนื้อหาสาระของบทเรียนแก่นักเรียนทั้งชั้นก่อนและมอบหมายให้แต่ละกลุ่มทำงานตามที่กำหนดตามวัตถุประสงค์ในแผนการสอน เมื่อสมาชิกกลุ่มช่วยกันปฏิบัติและทำแบบฝึกหัดหรือทบทวนเนื้อหาตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จแล้ว ครูจะให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบประมาณ 15-20 นาที คะแนนที่ได้จากการทดสอบจะถูกแปลงเป็นคะแนนกลุ่มของแต่ละกลุ่ม ซึ่งเรียกว่า “กลุ่มสัมฤทธิ์” (Achievent Division)

จากความหมายที่กล่าวมากิจกรรมแบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 คน แต่ละกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ครูสอนบทเรียนให้นักเรียนทั้งชั้น แล้วให้กลุ่มทำงานตามที่ครูกำหนด นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกันโดยนักเรียนเก่งช่วยอธิบายและตรวจงานของเพื่อนให้

ถูกต้องก่อนนำส่งครู มีการทดสอบรายบุคคลนำคะแนนเฉลี่ยของทุกคนเป็นคะแนนกลุ่ม

2. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ทิสนา แคมมณี (2550 : 266-267) กล่าวถึงกระบวนการดำเนินการมีดังนี้

1. จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คนและเรียก

กลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านของเรา

2. สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราได้รับเนื้อหาสาระและศึกษาเนื้อหาสาระนั้นร่วมกัน เนื้อหาสาระนั้นอาจมีหลายตอน ซึ่งผู้เรียนอาจต้องทำแบบทดสอบในแต่ละตอน และเก็บคะแนนของตนไว้

3. ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบครั้งสุดท้าย ซึ่งเป็นการทดสอบรวบยอดและนำคะแนนของตนไปหาคะแนนพัฒนาการ ซึ่งหาได้ดังนี้

คะแนนพื้นฐาน : ได้จากค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบย่อยหลาย ๆ ครั้ง
ผู้เรียนแต่ละคนทำได้

คะแนนที่ได้ : ได้จากการนำคะแนนทดสอบครั้งสุดท้ายลบคะแนนพื้นฐาน

คือคะแนนพัฒนาการ : ถ้าคะแนนที่ได้คือ

-11 ขึ้นไป   คะแนนพัฒนาการ = 0

-1 ถึง -10 ขึ้นไป   คะแนนพัฒนาการ = 10

+1 ถึง +10 ขึ้นไป   คะแนนพัฒนาการ = 20

+11 ขึ้นไป   คะแนนพัฒนาการ = 30

4. สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรานำคะแนนพัฒนาการของแต่ละคนในกลุ่มมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงสุด กลุ่มนั้นได้รางวัล

ชนาธิป พรกุล (2554 : 104-105) กล่าวว่า STAD เป็นเทคนิคของการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ง่ายที่สุด เหมาะสำหรับครูที่เริ่มต้นใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เมื่อนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะมีขั้นตอนหรือลำดับ ดังนี้

1. ขั้นการสอน เวลาประมาณ 1-2 คาบ

1.1 นำเข้าสู่บทเรียนและจัดทีมละ 4 คน คละความสามารถ

1.2 สอนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยสาธิตมโนทัศน์และทักษะประกอบการยกตัวอย่างและใช้สื่อ ถามคำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ

1.3 ปล่อยให้เวลาผู้เรียนทบทวน เตรียมตัวตอบคำถาม สุ่มถามคำถามและให้

ข้อมูลย้อนกลับ

2. ขั้นการศึกษาของทีม เวลาประมาณ 1-2 คาบ

2.1 ให้ทีมจัดเก้าอี้เป็นกลุ่ม และตั้งชื่อทีม

2.2 บอกกฎการทำงานกลุ่ม

2.3 แจกคำถามและคำตอบ ทีมละ 2 ชุด

2.4 แนะนำให้ผู้เรียนจับคู่กันถามและตอบ ถ้าใครตอบไม่ได้ ทีมต้องช่วยกัน

อธิบาย ทีมต้องแน่ใจว่าตอบได้คะแนน 100

ขณะผู้เรียนศึกษาเป็นทีม ครูเดินไปนั่งใกล้ ๆ ทีม เพื่อสังเกตการณ์ทำงานและให้กำลังใจ

3. ขั้นการทดสอบ เวลาประมาณ 1/2 คาบ

3.1 จัดเก้าอี้เรียงเป็นแถว ทดสอบเป็นรายบุคคล

3.2 ตรวจสอบและให้คะแนนทีมก่อนการสอบครั้งต่อไป

4. ขั้นการรับรางวัลของทีม เริ่มต้นบทเรียนแจ้งคะแนนความก้าวหน้าและคะแนน

ของทีม

วัชรากล่าวเรียนดี (2554 : 163-164) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ดังนี้

1. ขั้นนำหรือเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน

1.1 บอกจุดประสงค์การเรียนรู้และความสำคัญของการเรียนรู้ในเรื่องนั้นและทบทวนวิธีร่วมมือกันเรียนรู้

1.2 ได้รับความสนใจด้วยการตั้งคำถามหรือสาธิต

1.3 ทบทวนความรู้เดิม หรือทักษะเดิมที่เรียนไปแล้ว

2. ขั้นสอน ควรดำเนินการดังนี้

2.1 ใช้เทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละ

สาระ

2.2 กิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ควรเน้นความเข้าใจมากกว่าความจำ

2.3 สาธิตทักษะ กระบวนการ อธิบายสาระความรู้ให้กระจ่างพร้อมตัวอย่าง

ให้ชัดเจน

2.4 ตรวจสอบความเข้าใจนักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง

2.5 อธิบายคำตอบ บอกสาเหตุที่ทำผิดและทบทวนวิธีทำ

2.6 สอนเพิ่มเติมในเนื้อหาอื่นเมื่อนักเรียนเข้าใจเรื่องที่สอนไปแล้ว

2.7 ตามคำถามหลายระดับและถามให้ทั่วถึงทุกคน

3. ให้ฝึกปฏิบัติโดยครูคอยแนะนำ

3.1 ฝึกจากใบงานหรือใบกิจกรรมที่มอบหมาย

3.2 ฝึกจากแบบฝึกหัดที่กำหนด

3.3 ตามคำถามนักเรียนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ

4. กิจกรรมกลุ่ม

4.1 มอบหมายใบงาน ใบกิจกรรม ใบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม
ทบทวนวิธีการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้และการประเมินผลงานกลุ่ม

4.2 ทบทวนบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติตนในการทำงานกลุ่มของ
สมาชิกกลุ่ม

4.3 คอยติดตามดูแลการปฏิบัติงานกลุ่มและปรับแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่
เหมาะสมให้สมาชิกทุกคนร่วมมือกันเรียนรู้ ช่วยเหลือกันและกัน

4.4 ทำข้อสอบย่อยเป็นรายบุคคล (ใช้เวลา 15-20 นาที)

4.5 ประเมินผลงานกลุ่มและการปฏิบัติงานกลุ่ม

4.6 ครูต้องคอยเน้นย้ำเสมอว่า นักเรียนหรือสมาชิกกลุ่มทุกคนต้องแน่ใจ
ว่าสมาชิกทุกคนรู้และเข้าใจอย่างที่ตนเองรู้และเข้าใจ งานให้ทำยังส่งไม่ได้ถ้าทุกคนยังไม่
เสร็จ (แต่ละกลุ่ม) สมาชิกกลุ่มควรถามเพื่อนในกลุ่มถ้าไม่เข้าใจ (ไม่ควรอาย) และสมาชิกกลุ่ม
คอยเอาใจใส่ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนด้วยกัน ด้วยความเต็มใจ

โดยสรุปในการวิจัยครั้งนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
มีขั้นตอนดังนี้

1. ครูนำเสนอประเด็นหรือเนื้อหาใหม่

2. จัดผู้เรียนเป็นกลุ่มแบบคละความสามารถ กลุ่มละ 4 คน

3. แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาเนื้อหาที่ครูนำเสนอ และทำแบบฝึกทักษะ

4. นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา

5. ตรวจสอบคำตอบของนักเรียน แล้วนำคะแนนของสมาชิกทุกคนในกลุ่มมา
รวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

6. ให้รางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด

3. หลักการจัดกลุ่มนักเรียน

ผู้สอนจะต้องศึกษาคะแนนสอบวิชาใดวิชาหนึ่งของนักเรียน แล้วเรียงอันดับที่จากคนที่คะแนนสูงสุด ไปหาคนที่มีความต่ำสุด แล้วจัดให้แต่ละกลุ่มมีคนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ละครึ่งคนทุกกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มควรมีทั้งเพศชายและเพศหญิงละครึ่งด้วยและกลุ่มที่มีขนาดพอเหมาะคือ กลุ่มที่มีสมาชิก 4 คน ดังตัวอย่างในห้องเรียนที่มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 25 คน ให้เรียงลำดับคะแนนจากคนที่ได้คะแนนสูงสุด ไปหาต่ำสุดตามลำดับ แล้วจัดกลุ่มตามอันดับที่ ดังตัวอย่างตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการจัดกลุ่มร่วมมือเรียงอันดับคะแนนสูงสุดไปหาต่ำสุด

ระดับความสามารถ	กลุ่ม1	กลุ่ม2	กลุ่ม3	กลุ่ม4	กลุ่ม5	กลุ่ม6
เก่ง	1	2	3	4	5	6
ปานกลาง	12	11	10	9	8	7
ปานกลาง	13	14	15	16	17	18
อ่อน	24	23	22	21	20	19

การแบ่งกลุ่มแบบนี้จะเห็นได้ว่าทุกกลุ่มจะมีนักเรียนละครึ่ง เก่ง ปานกลาง อ่อน เหมือนกัน การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือนี้จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยนักเรียนทุกคนในกลุ่มจะมีความสนใจในการพูดคุย ซักถามกัน การให้ความรู้แก่กัน คนเก่งจะเกิดความภูมิใจในการพูดคุยซักถามกัน การให้ความรู้แก่คนปานกลางจะช่วยคนอ่อน ซึ่งการเรียนรู้แบบนี้จะช่วยให้คนปานกลางและคนอ่อนคะแนนสูงขึ้นและมีความสุขในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มร่วมมือสำหรับผู้สอน การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมมือเหมาะสำหรับใช้ฝึกฝนทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังนั้นผู้สอนควรตั้งกติกาก่อนการสอน เช่น ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยให้ทุกคนในกลุ่มเข้าใจเรื่องให้มากที่สุด เท่า ๆ กัน เพราะหลังจากศึกษาเรื่องที่ผู้สอนกำหนดให้แล้ว ผู้สอนอาจทำกิจกรรมต่อเนื่องได้อีกหลายวิธี เช่น อาจให้สมาชิกในกลุ่มจับสลากสมาชิกในกลุ่มออกมาเป็นตัวแทนนำเสนอผลงานหรือเล่นเกม ถ้านำเสนอได้ดีก็อาจทำให้สมาชิกในกลุ่มได้คะแนนดี แต่ถ้าคนอ่อนจับสลากได้แล้วนำเสนอได้ไม่ดีก็อาจให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มเสียคะแนนได้หรือผู้สอนอาจให้ทุกคนในกลุ่มทดสอบ แล้วนำคะแนนที่ได้มารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนสมาชิกใน

กลุ่ม ผลลัพธ์คือ คะแนนของแต่ละคน ถ้าฝึกฝนคนอ่อนได้ดีก็จะทำให้ทุกคนได้คะแนนดีไปด้วยหรืออาจจับสลากให้ตัวแทนออกมาแข่งขันเกมก็ได้ถ้าได้คนเก่ง คนปานกลาง ไม่น่าจะมีปัญหาแต่ถ้าได้คนอ่อนก็อาจทำให้แพ้ได้ถ้าฝึกฝนกันมาไม่ดีเป็นต้นและในการเก็บคะแนนหรือทดสอบเพื่อเก็บคะแนนจริง ไม่ควรเก็บคะแนนจากกลุ่มเพราะกระบวนการแบบนี้จัดไว้สำหรับฝึกฝนความรู้ เมื่อฝึกฝนจนมั่นใจว่าเด็กทุกคนมีความรู้ดีแล้วจึงทดสอบเป็นรายบุคคลเพื่อเก็บคะแนนเป็นรายบุคคลก็ได้

แบบทดสอบ

แบบทดสอบเป็นการตั้งปัญหาย่อยๆที่ใช้ในการทดสอบนักเรียน คะแนนที่ได้จากการทดสอบของสมาชิกแต่ละคนเอามาวกเป็นคะแนนทีม

คะแนนพิเศษ

การให้คะแนนพิเศษนักเรียนที่สามารถตอบคำถามได้ดีขึ้นมาเมื่อเปรียบกับการตอบคำถามคราวก่อน ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนไม่ว่าเก่งหรือไม่เก่งมีส่วนช่วยให้ทีมชนะได้ ระบบการให้คะแนนพิเศษทำได้โดยผู้สอนจัดผู้เรียนที่มีความสามารถระดับเดียวกันไว้ในสายเดียวกัน (Achievement Division) แต่ละสายประกอบไปด้วยผู้เรียน 6 คน ถ้าผู้เรียนคนใดทำคะแนนสูงสุดในสายและสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในสายจะได้คะแนนพิเศษ 2 คะแนน คะแนนพิเศษนี้จะบวกเข้ากับคะแนนที่ได้จากการทำข้อสอบ ผู้สอนควรพิจารณาให้คะแนนพิเศษแก่ผู้เรียนอ่อนและปานกลาง เพื่อเป็นแรงจูงใจในการเรียนและมีการปรับสายแก่ผู้เรียนที่ทำคะแนนได้ดีมาตลอดหรือคะแนนต่ำมาตลอดตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้อยู่ในสายที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของตนอย่างแท้จริง

4. ทักษะที่จำเป็นในการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD

อารี สัทหลวี (2546 : 34-40) กล่าวว่าในการเรียนแบบร่วมมือครูจะต้องสอนทักษะที่จำเป็น 2 ประเภทให้แก่นักเรียน คือทักษะทางสังคมหรือนุษยสัมพันธ์ (Social or Interpersonal Skills) และทักษะทางด้านเทคนิค (Technical Skills)

ทักษะทางสังคมได้แก่ การตั้งใจฟังผู้อื่น การรอคอยให้ถึงคราวของตน การร่วมมือมีทักษะการเป็นผู้นำ มีความสามารถแก้ไขสถานการณ์ขัดแย้ง สนับสนุนให้กำลังใจผู้อื่น ทักษะทางด้านเทคนิค ได้แก่ ความสามารถในการอ่าน เขียน แก้ปัญหา การอภิปราย การตั้งคำถาม การคิด และการนำไปใช้

ตัวอย่างของทักษะการฟังที่ควรฝึก

1. ตั้งใจฟัง

2. จับประเด็นของเรื่องที่ฟัง
3. เปิดโอกาสให้ผู้อื่นมีส่วนร่วม
4. สนใจในเรื่องที่ฟัง
5. ไม่แสดงกิริยาที่ไม่พอใจหรือตัดสินคิดถูกทันที

ตัวอย่างของทักษะการอภิปราย

1. ฝึกพูดให้กระชับ ให้ทุกคนละ 15 วินาที ในการอภิปราย 5 นาที
2. ฝึกการฟัง ผู้ที่จะอภิปรายคนต่อไปต้องฟังระยะ 3 วินาที
3. ฝึกการคิดไตร่ตรอง ผู้ที่จะอภิปรายคนต่อไปจะต้องสรุปความของผู้ที่พูดก่อน

หน้านั้นแล้วจึงจะพูดของตน

4. ฝึกให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการอภิปราย

กล่าวโดยสรุป กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 คน แต่ละกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน ครูสอนบทเรียนให้นักเรียนทั้งชั้น แล้วให้กลุ่มทำงานตามที่ครูกำหนด นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน โดยนักเรียนเก่งช่วยอธิบายและตรวจงานของเพื่อนให้ถูกต้อง ก่อนนำส่งครู มีการทดสอบรายบุคคลนำคะแนนเฉลี่ยของทุกคนเป็นคะแนนกลุ่ม มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมดังนี้ ครูนำเสนอประเด็นหรือเนื้อหาใหม่ จัดผู้เรียนเป็นกลุ่มแบบละความสามารถ กลุ่มละ 4 คน แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาเนื้อหาที่ครูนำเสนอ ทำแบบฝึก และแบบทดสอบย่อย เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ตรวจสอบคำตอบของนักเรียน แล้วนำคะแนนของสมาชิกทุกคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่มและให้รางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดทำแผนกิจกรรมการเรียนรู้หรือแผนการสอน เป็นภารกิจสำคัญของครูผู้สอนทำให้ผู้สอนทราบล่วงหน้าว่าจะสอนอะไร เพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไรและวัดผลประเมินผลด้วยวิธีใด เป็นการเตรียมตัวไว้พร้อมก่อนสอน ทำให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอน สอนได้ครอบคลุมเนื้อหา และสอนอย่างมีแนวทางและมีเป้าหมาย ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ลักษณะ ขั้นตอนการจัดทำ และหลักการวางแผนการสอนตลอดจนลักษณะและแผนการสอนที่ดี เพื่อส่งผลให้การเรียนการสอน

ดำเนินไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. ความหมายของการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ธวัช วันชูชาติ (2542 : 193-195) กล่าวว่า แผนการสอน หมายถึง การกำหนดรายละเอียดของการสอนไว้สำหรับการสอนในแต่ละชั่วโมง แต่ละคาบ โดยพัฒนาจากคู่มือหรือแนวทางการสอนของกรมวิชาการ ในแผนการเรียนการสอนจะแสดงสาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน ตลอดจนการวัดผลและการประเมินผลไว้อย่างชัดเจน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 1-3) กล่าวว่า แผนการสอนหมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการเรียนการสอนในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในจุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

สาลี รักสุทธี (2544 : 78-79) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นการนำรายวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และการวัดผลการประเมินเพื่อใช้สอนในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สภาพของผู้เรียนความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์และตรงกับชีวิตจริงในห้องเรียน

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง, วัชรินทร์ เสถียรยานนท์ และวัชณีย์ เซาว์ดำรง (2545 : 53-55) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson Plan) หมายถึง การเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ และเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนด แผนการจัดการเรียนรู้มี 2 ระดับ ได้แก่ ระดับหน่วยการเรียนรู้ (Unit Plan) และระดับบทเรียน (Lesson Plan)

สรุปได้ว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คือการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูเตรียมไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เพื่อช่วยให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างมีระบบและประสิทธิภาพ บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

ธวัช วันชูชาติ (2542 : 193) ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้มีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการเรียน ที่จะนำมาสอนและช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

2. ช่วยให้ครูได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ในการสอนของตัวเองให้ดีขึ้นเพราะมีแผนการสอนเป็นต้นแบบสำหรับการปรับปรุงแก้ไขอยู่แล้ว ครูจะเปลี่ยนรูปแบบของกิจกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนได้อย่างรวดเร็วขึ้นกว่าที่ไม่มีแผนการสอนไว้ตรวจสอบ

3. ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการสอน สอนได้ทันเวลา และครูอื่นก็สามารถสอนแทนได้ เมื่อถึงคราวจำเป็น

4. นักเรียนจะเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และเป็นไปตามลำดับขั้น

5. นักเรียนจะเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน และมีความศรัทธาในตัวครู

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการเรียนรู้หรือแผนการสอนไว้ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการสอนการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้ การวัดและการประเมินตลอดจนประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้อง

3. เป็นเครื่องมือสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทน นำไปปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ

4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ

ถัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง, วัชรินทร์ เสถียรยานนท์ และวัชณีย์ เชาว์ดำรง (2545 : 54) กล่าวถึงความสำคัญของการทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. เพื่อให้เห็นความต่อเนื่องของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร

2. เพื่อให้จัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความ

ต้องการของผู้เรียน

3. เพื่อให้สามารถเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ ก่อนทำการ

สอนจริง

4. เพื่อให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในการจัดการเรียนรู้

5. เพื่อให้เกิดการปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้จากข้อจำกัดที่พบ

6. เพื่อให้ผู้อื่นสอนแทนได้ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น
7. เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับการพิจารณาผลงานและคุณภาพในการปฏิบัติ

การสอน

8. เพื่อเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเป็นวิชาชีพของครูผู้สอน (แผนจัดการเรียนรู้เป็น

ลักษณะเฉพาะของวิชาชีพครู)

สรุปได้ว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ช่วยให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการสอนล่วงหน้า ทำให้ครูสามารถเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ก่อนทำการสอนจริง และครูสามารถสอนได้ด้วยความมั่นใจ นักเรียนได้รับการพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่หลักสูตรต้องการ และผู้บริหารมีหลักฐานในการนิเทศการสอน

3. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

กาญจนา บุญส่ง (2542 : 166-168) กล่าวถึงแผนขององค์ประกอบของแผนการเรียนรู้ ดังนี้

1. ส่วนหัวแผนการสอน ซึ่งประกอบไปด้วยชื่อกลุ่มวิชา ระดับชั้น ชื่อหน่วย

ชื่อเรื่อง และเวลา

2. ความคิดรวบยอด
3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. คุณลักษณะนิสัยที่ควรเน้น
5. เนื้อหา
6. กิจกรรมการเรียนการสอน
7. สื่อการเรียนการสอน
8. การวัดผลประเมินผล
9. ภาคผนวก

ธวัช วันชูชาติ (2542 : 195-197) กล่าวถึงส่วนประกอบของแผนการสอนไว้ว่า แผนการสอนโดยทั่วไปจะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 7 ส่วนคือ

1. สาระสำคัญ
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. เนื้อหา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน

6. การวัดผลประเมินผล

7. กิจกรรมเสนอแนะ

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง, วัชรินทร์ เสถียรยานนท์ และ วัชณีย์ เชาวน์ดำรง (2545 : 54-56)

กล่าวถึงองค์ประกอบแผนการเรียนรู้ ดังนี้

1. หัวเรื่อง (Heading)
2. สาระสำคัญ (Concept)
3. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective)
4. เนื้อหาสาระ (Content)
5. กิจกรรมการเรียนรู้ (Activities)
6. สื่อการเรียนรู้ (Material & Media)
7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment)

สรุปได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีองค์ประกอบคือ ส่วนหัวเรื่อง สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา สาระ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ความคิดเห็นของผู้บริหาร และบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

4. รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 144-148) ได้กล่าวถึงรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่นิยมในปัจจุบันมี 3 รูปแบบ คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย เขียนโดยใช้หัวเรื่องตามที่กำหนด กำกับแต่ละลำดับกิจกรรมการเรียนการสอน จะเขียนแบบเชิงบรรยายกิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ โดยไม่ระบุชัดเจนว่านักเรียนทำอะไร มีลำดับดังต่อไปนี้

- 1.1 สาระสำคัญ
- 1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.3 จุดประสงค์ปลายทาง
- 1.4 จุดประสงค์นำทาง
- 1.5 เนื้อหาสาระ
- 1.6 สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน
- 1.7 กิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.8 กิจกรรมเสนอแนะ

2. แผนการเรียนรู้แบบตาราง เขียนโดยใช้หัวเรื่องตามที่กำหนดมากำกับแต่ บรรจุลงในตารางเกือบทั้งหมด

3. แผนการเรียนรู้แบบพิศดาร เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีรายละเอียด มากขึ้นในการลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนแยกเป็นกิจกรรมที่ครูปฏิบัติและสิ่งที่นักเรียน ปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกัน

จากที่กล่าวมา รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถปรับได้ตามความเหมาะสม และความจำเป็น ในการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้มีรูปแบบดังต่อไปนี้

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระ ..... ชั้น ..... ภาคเรียนที่.....
ชื่อแผน ..... เวลา ..... ชั่วโมง.....

1. สาระการเรียนรู้
2. มาตรฐานการเรียนรู้
3. ตัวชี้วัด
4. สาระสำคัญ
5. จุดประสงค์การเรียนรู้
6. สาระการเรียนรู้/เนื้อหา
7. กิจกรรมการเรียนรู้
  - 7.1 ชี้นำหรือเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน
  - 7.2 ชี้นสอน (กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD)
    - 7.2.1 ครูนำเสนอประเด็นหรือเนื้อหาใหม่
    - 7.2.2 จัดผู้เรียนเป็นกลุ่มแบบคละความสามารถ กลุ่มละ 4 คน
    - 7.2.3 แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาเนื้อหาที่ครูนำเสนอ และทำแบบฝึก
    - 7.2.4 นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา

7.2.5 ตรวจสอบคำตอบของนักเรียน แล้วนำคะแนนของสมาชิกทุกคนในกลุ่มมา
รวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

7.2.6 ให้รางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด

7.3 ขั้นสรุป

8. สื่อการเรียนรู้

9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

- 9.1 วิธีวัดผลและประเมินผล
- 9.2 เครื่องมือวัดผลและประเมินผล
- 9.3 เกณฑ์การประเมิน

5. ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ธวัช วันชูชาติ (2542 : 200-201) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร
2. วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมในคำอธิบายของหลักสูตร
3. วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ในคู่มือครู
4. วิเคราะห์ข้อมูลของเนื้อหาและจุดประสงค์ไม่ครบหลักสูตร
5. เพื่อเนื้อหาและจุดประสงค์ที่ขาด

สำลี รักสุทธี (2544 : 79-80) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการทำแผนการจัดการเรียนรู้

ดังนี้

1. ศึกษาเวลาที่จะใช้งานจริง หรือกำหนดปฏิทินงานเมื่อได้รู้ว่าสอนวิชาใด
แล้วต้องศึกษาว่าสอนสัปดาห์ละกี่คาบ ในหนึ่งสัปดาห์มีวันหยุดหรือวันที่ใช้กิจกรรมของ
โรงเรียนเท่าใดเหลือเวลาที่ใช้สอนจริงเท่าใด จดบันทึกไว้
2. ศึกษาหลักสูตรโดยละเอียดในกลุ่มประสบการณ์หรือกลุ่มวิชาที่ทำแผน
การสอน เช่น ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตรจุดประสงค์ของกลุ่ม
ประสบการณ์หรือรายวิชานั้น ศึกษาเนื้อหากิจกรรมเสนอแนะจากคำอธิบายในรายวิชาใน
หลักสูตร คู่มือหลักสูตร คู่มือการสอน ศึกษาเนื้อหาว่ามีความสัมพันธ์กับวิชาใดบ้าง เพื่อจะ
นำมาบูรณาการ
3. กำหนดโครงสร้างของเนื้อหา สาระ จุดประสงค์ของการสอน ตลอด
ภาคเรียนของกลุ่มประสบการณ์หรือรายวิชานั้น โดยใช้จุดประสงค์ในคำอธิบายรายวิชาของ

หลักสูตรเป็นจุดประสงค์ปลายทางใช้คำอธิบายเนื้อหาเป็นกรอบเนื้อหาโดยใช้เอกสารอื่นประกอบด้วย เช่นหนังสือเรียน หนังสืออ้างอิง ข้อมูลทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมในท้องถิ่น มากำหนดเป็นเนื้อหาย่อย

4. กำหนดโครงสร้างของวิชาที่สอน โดยนำจำนวนคาบหรือจำนวนชั่วโมงที่มีจริงในแต่ละภาคเรียนมากำหนด

5. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ของการเรียนรู้ รวมทั้งกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลด้วย

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยได้นำขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมาทำเป็นขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้ ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กำหนดสื่อและอุปกรณ์และการวัดและประเมินผล

การหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้

เผชิญ กิจระการ (2544 : 49-51) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ มีความหมายแตกต่างกันหลายลักษณะ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวแรก 80 ตัวแรก (E_1) คือนักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนมากหาค่า E_1 และ E_2 ใช้สูตรดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum x$ แทน คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยทุกชุด
 รวมกัน

B	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum X}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือจำนวนนักเรียน ร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้น ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 เช่น มีนักเรียน 40 คน ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมดคือ 32 คน แต่ละคนได้คะแนนจากการ สอบหลังเรียนถึงร้อยละ 80 (E_1) ส่วน 80 ตัวแรก (E_2) คือผลสอบหลังเรียนของนักเรียน ทั้งหมด (40) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือจำนวนนักเรียน ทั้งหมดทำแบบสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยเทียบกับคะแนนเฉลี่ยที่ทำได้อ่อนเรียน (Pre-test) เฉพาะตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) สมมุตินักเรียน ทั้งหมดทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 10 แสดงว่าแตกต่างจาก คะแนนเต็ม (ร้อยละ 100) เท่ากับ 90 ถ้านักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85 แสดงว่าความแตกต่างระหว่าง 2 ครั้งนี้ (ก่อนเรียนกับหลังเรียน) เท่ากับ $85-10=75$ ดังนั้นค่าของ (E_2) = $(75/90) \times 100 = 83.33\%$ ถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($E_2 = 80$)

4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือนักเรียนทั้งหมดทำ แบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) นักเรียนทั้งหมด ทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูกเป็นจำนวนร้อยละ 80 ถ้านักเรียนทำข้อสอบข้อใดถูกมี

จำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่า สื่อ ไม่มีประสิทธิภาพและชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีข้อบกพร่อง

กล่าวโดยสรุป เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้นิยมตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะ คือ 80/80 80/80 90/90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ถ้าเป็นวิชาที่ค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 80/80 หรือ 80/85 สำหรับวิชาที่เนื้อหาหาง่ายก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 90/92 เป็นต้น นอกจากนี้ยังตั้งเกณฑ์เป็นค่าความคลาดเคลื่อนไว้เท่ากับร้อยละ 2.5 นั่นคือ ตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 90/90 เมื่อคำนวณแล้วค่าที่ถือว่าใช้ได้คือ 87.05/87.05 หรือ 87.05/90 เป็นต้น ในการพัฒนาความสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตั้งเกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึก ซึ่งมีผลตามเกณฑ์คือ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึงร้อยละของคะแนนเฉลี่ย ของนักเรียนทุกคนที่ทำได้ระหว่างเรียน จากการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้และการทดสอบย่อยท้ายแบบฝึกโดยยึดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึงร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียน โดยยึดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

การหาดัชนีประสิทธิผล

เพชัญ กิจระการ (2544 : 30-32) ได้กล่าวถึงการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) ไว้ดังนี้

การหาพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียน โดยอาศัยการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.)

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{คะแนนเต็ม} \times \text{จำนวนนักเรียน}) - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

หรือ

$$E.I. = \frac{P_2 - P_1}{\text{Total} - P_1}$$

เมื่อ	P_1	แทน	ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน
	P_2	แทน	ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน
	Total	แทน	ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

การหาค่า E.I. เป็นการพิจารณาพัฒนาการในลักษณะที่ว่าเพิ่มขึ้นเท่าไร ไม่ได้ทดสอบว่าเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ ซึ่งค่าที่แสดงคะแนนที่เพิ่มขึ้น 0.6240 นั้น เรียกว่าหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) และเพื่อให้สื่อความหมายกันง่ายขึ้นจึงแปลงคะแนนให้อยู่ในรูปของร้อยละ เช่น จากค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) 0.6240 คิดเป็นร้อยละ 62.40

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) หรือ E.I. สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาได้ทุกประเภทและทุกรูปแบบอย่างกว้างขวางนอกจากจะชี้ให้เห็นความก้าวหน้าในการเรียนรู้ในเรื่องเรื่องนั้นในกลุ่มนักเรียนแล้วยังสามารถให้ผู้สอนคัดแปลงใช้แสดงความก้าวหน้าในการเรียนรู้เป็นรายบุคคลได้อีกด้วย

สรุปได้ว่า ดัชนีประสิทธิผลเป็นการหาประสิทธิผลของสื่อหรือนวัตกรรมหลังเรียนว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าหรือมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากการใช้สื่อมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการใช้สื่อ ดังนั้น ดัชนีประสิทธิผลเป็นค่าที่แสดงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วัดโดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

ความพึงพอใจ

ในการปฏิบัติงาน การที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานนั้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในงานที่มีอยู่ การสร้างสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนี้

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2541 : 110 ; อ้างอิงมาจาก มอร์ส (Morse, 1955 : 22) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในเชิงจิตวิทยาไว้ว่าความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึงทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของผู้ทำงานได้น้อยลง หากมีความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงานและความเครียดนั้นมีผลมาจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีสนองความต้องการ เมื่อต้องการได้รับการตอบสนองความเครียดก็จะลดลงหรืออาจหมดไปทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานได้

อารี พันธุ์มณี (2546 : 49) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้สึกที่ดีที่มีต่อการปฏิบัติงานคือ รู้สึกชอบ รัก พอใจ หรือเจตคติที่ดีต่องานซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ เป็นความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับความสำเร็จตามต้องการหรือแรงจูงใจ

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2541 : 110) กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นงานเกี่ยวกับการให้บริการ คือเป็นผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานต้องดำเนินการให้ผู้มาใช้บริการเกิดความพึงพอใจด้วย

สรุปว่าความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันขึ้นอยู่กับว่ากิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้นทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนให้กับผู้เรียน ในการวิจัยความพึงพอใจคือความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการใช้แผนการจัดการเรียนรู้การจัดกิจกรรมแบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจหรือเจตคติเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงได้ดี ซึ่งอาจเป็นวัตถุหรือสภาวะการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องนำจิตใจให้งานนั้นประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ประสาธ อิศรปริดา (2547 : 177-178) กล่าวว่า เจตคติมีองค์ประกอบ 3 ด้านคือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา ข้อเท็จจริงหรือสิ่งกัปเกี่ยวกับสิ่งนั้น
2. องค์ประกอบด้านความอารมณ์ (Affective Component) ความรู้สึกพอใจ ไม่พอใจ ชอบ ไม่ชอบ

3. องค์ประกอบด้านแนวโน้มการกระทำ (Action Tendency Component)

วิลยา บุตรดี (2531 : 12) ได้กล่าวถึงว่า สิ่งจูงใจที่ใช้เป็นเครื่องกระตุ้นเพื่อให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ (Material Inducement) ได้แก่ เงินทอง สิ่งของหรือสถานะทางกายที่มีให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและสิ่งจูงใจที่ไม่ใช่วัตถุ (Personal Nonmaterial Opportunities) เกียรติภูมิ การใช้สิทธิพิเศษมากกว่าคนอื่น
  2. สภาพทางกายที่พึงปรารถนา (Desirable Physical Condition) หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสุขในการทำงาน เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกในสำนักงาน ความพร้อมของเครื่องมือ
  3. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ (Indical Benefactions) หมายถึง การสนองความต้องการในด้านความภูมิใจที่ได้แสดงฝีมือ การแสดงความภักดีต่อองค์กรของตน
  4. ความดึงดูดทางสังคม (Associations Attractive) หมายถึง การมีความสัมพันธ์ของบุคคลในหน่วยงาน การอยู่ร่วมกัน ความมั่นคงของสังคมจะเป็นหลักประกันในการทำงาน
  5. การปรับทัศนคติและสภาพของงานให้เหมาะกับบุคคล (Opportunity Of Enlarged Participation) คือ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานจะทำให้เขาเป็นผู้มีความสำคัญในหน่วยงานจะทำให้บุคคลมีกำลังใจในการทำงานมากขึ้น
- สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจคือสิ่งที่จะกระตุ้นให้บุคคลเกิดความพึงพอใจมีทั้งที่เป็นวัตถุและไม่เป็นวัตถุ สภาพที่ทางกายปรารถนาและสภาพทางสังคม

บริบทโรงเรียนบ้านเข็ม

โรงเรียนบ้านเข็ม อำเภอโพธิ์ชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เขตบริการ 5 หมู่บ้าน มีครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 20 คน นักเรียน 395 คน โดยมีการจัดห้องเรียนแบบคละความสามารถ ผลจากการวิเคราะห์จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา พบว่าปัจจัยที่เป็นจุดเด่นคือ มีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ ครูมีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่

รับผิดชอบ นักเรียนมีสุขภาพกายสุขภาพจิตดี มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ และมีองค์กรท้องถิ่น หน่วยงานต่าง ๆ อีกทั้งชุมชนและกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการพัฒนา จุดที่ควรพัฒนาคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่สถานศึกษาตั้งไว้ รวมถึงผลการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคือ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนให้คิดวิเคราะห์ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง ฝึกการคิดวิเคราะห์ลดการท่องจำ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ ด้านครูควรใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ ให้ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้นและผู้บริหารควรร่วมกับชุมชน องค์กรท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ในการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น (โรงเรียนบ้านเจิม. 2554)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ประภาพร ชัยปายาง (2549 : 117-124) ได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และเขียนสื่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL-Plus โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL-Plus เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนสื่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL-Plus และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL-Plus เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL-Plus แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และความสามารถในการเขียนสื่อความ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL-Plus การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL-Plus แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ 2) ความสามารถด้านการเขียนสื่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL-Plus แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนประโยคได้ถูกต้องอยู่ในระดับดีมาก รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ การเขียนสื่อความจากเรื่องที่อ่าน ประโยชน์ของการนำไปใช้ การเขียนสะกดคำได้ถูกต้องตรงตามความหมาย และการจัดลำดับเหตุการณ์อยู่ในลำดับสุดท้าย 3) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL-Plus อยู่ในระดับดีมากทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านประโยชน์ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนมีเป้าหมายในการอ่านมากขึ้น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คือกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็น และด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ เทคนิค KWL- Plus เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนมีการช่วยกันในกลุ่มมากขึ้น

พิกุล สิทธิอมร (2549 : 93-97) ได้ทำการพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพและเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แผนผังความคิด สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานใช้ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แผนผังความคิดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 89.50/91.35 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประทีป ยอดเกตุ (2550 : 74-78) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 ศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการใช้ชุดฝึกกิจกรรมการเรียนรู้และเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกกิจกรรมการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สถิติที่ใช้คือร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test โดยใช้สูตร Paired Samples t-test ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับดีและมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.04/81.33 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับดีมาก ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยูเพ็ญ วัฒนอัมพร (2552 : 69-73) ได้สร้างแบบฝึกการอ่านภาษาไทยโดยใช้ นิทาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบฝึกการอ่านภาษาไทย โดยใช้นิทานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านโดยใช้นิทานระหว่างก่อน เรียนและหลังเรียน ศึกษาความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อ แบบฝึกการอ่านภาษาไทยโดยใช้นิทาน เครื่องมือที่ใช้ คือ แผนการสอน แบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านภาษาไทยโดยใช้นิทาน แบบฝึกการอ่าน ภาษาไทยโดยใช้นิทาน แบบทดสอบ สถิติที่ใช้คือการทดสอบที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกการอ่านภาษาไทยโดยใช้นิทานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.30/81.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่องการอ่านโดยใช้นิทานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อแบบฝึกการอ่าน ภาษาไทยโดยใช้นิทานอยู่ในระดับมากที่สุด

เอกศิลป์ สิงห์เสนา (2552 : 53-55) ได้มีการพัฒนาความสามารถในการคิด วิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเมืองเลย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต1 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที (t-test) ผลการวิจัย พบว่ากิจกรรม การเรียนรู้ที่สร้างขึ้นสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนผ่านเกณฑ์ การประเมินทุกชุดกิจกรรม และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

นิตยา คำเอี่ยม (2552 : 109-115) ได้พัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ เครื่องมือที่ใช้คือ ชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์และแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานใช้ t-test(dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 88.08/86.43 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการใช้ชุดฝึกกิจกรรมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยุพา ยิ้มพงษ์ (2552 : 89-91) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยเรื่องคำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค STAD กับการสอนปกติ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค STAD กับการสอนปกติ เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยเรื่องคำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค STAD กับการสอนปกติและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง ใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มควบคุมใช้แผนการจัดการเรียนรู้ปกติ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนและสถิติทดสอบที (t-test) ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยเรื่องคำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชนนี แก้วพิบูล (2553 : 109-113) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ภาษาไทยจากบทเพลงไทยลูกทุ่ง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มี

ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อน และหลังการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ภาษาไทย เครื่องมือที่ใช้คือ ชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ภาษาไทยจากบทเพลงลูกทุ่ง และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบ t ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ภาษาไทย จากบทเพลงไทยลูกทุ่ง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.13/84.19 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ภาษาไทย จากบทเพลงไทยลูกทุ่ง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิมพ์มล แสนนาม (2553 : 116-127) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมฝึกการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมฝึกการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และศึกษาความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เครื่องมือที่ใช้คือกิจกรรมฝึกการอ่านภาษาไทย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์และแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมฝึกการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.19/82.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนระดับมากที่สุด

สถิต นาคนาม (2553 : 102-107) ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคกราฟิกเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกราฟิกเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาเจตคติที่ดีของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละและส่วน

เปรียบเทียบมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบแบบที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคกราฟิกเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ที่มีค่าเฉลี่ย 81.60/87.50 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคกราฟิกเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ในระดับมาก

2. งานวิจัยต่างประเทศ

แรนดอล (Randall, 2004 : 4301-A) ได้วิจัยเปรียบเทียบกันระหว่างการสอนแบบควบคุมกับการสอนแบบฝึกฝน การวิจัยนี้เพื่อแยกแยะผลกระทบต่อการเรียนรู้การสอนฝึกการอ่านในเมืองจำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียนเอกชน วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลคือการสัมภาษณ์การสังเกตการณ์สอนในห้องเรียน โดยตรงของเกรด 2 และเกรด 3 การเขียนบันทึกเพื่อความเข้าใจให้ดีกว่าการใช้กลยุทธ์และเทคนิคในการสอนอย่างไร จุดประสงค์ของการวิจัย เลือกโรงเรียน 2 โรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีจำนวนประชากรเท่ากัน จากการทดลองแสดงให้เห็นว่าเทคนิคและกลยุทธ์ที่หลากหลายมีผลกระทบต่อคะแนนการสอบอ่าน ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไปคือการจัดการเรียนการสอนอ่านควรใช้กลยุทธ์ที่หลากหลาย

เนียไม (Niemi, 2009 : 144) ได้วิจัยรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยการเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและการเรียนแบบจิ๊กซอร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนักเรียนเกรด 6 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบจิ๊กซอร์

บัดทอน (Batton, 2010 : 178) ได้วิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่มแบบร่วมมือที่มีผลต่อความวิตกกังวลคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนเกรด 2 จำนวน 32 คน 5 ห้องเรียน มีการทดสอบก่อนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า หลังจากเรียนไปได้ 9 สัปดาห์นักเรียนมีความวิตกกังวลน้อยลง การจัดกิจกรรมกลุ่มแบบร่วมมือมีผลต่อเจตคติที่ดีต่อการเรียนและประสิทธิภาพการเรียนของคณิตศาสตร์

ผลจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึก สรุปได้ว่า การพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แบบฝึกประกอบกิจกรรมแบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีประสิทธิภาพมีกิจกรรมฝึกตามขั้นตอนของการคิดวิเคราะห์ กิจกรรมที่มีหลากหลายรูปแบบ ทำท่ายความสามารถ มีการบูรณาการเรียนรู้

สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้โดยการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละคนตามลำดับ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษา และปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง ทำให้นักเรียนมีโอกาสในการฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดี ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนและยังส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนสูงขึ้นได้ และยังพัฒนาทักษะทางสังคมจึงเหมาะสำหรับนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดี